

Na koja tri književna roda dijelimo književnost?

Književnost dijelimo na epiku (episka djela), liriku (lirska djela) i dramu (dramska djela).

Koje su osnovne osobine tih književnih rodova i koje književne vrste svrstavamo u pojedine rodove (npr. kamo svrstavamo roman, kamo igrokaz, kamo pjesme ...)?

Epska djela su ona koja imaju razvijenu fabulu, priču, tj. u epiku svrstavamo pripovjedna djela (pripovijetke, romani, crtice, kratke priče, novele, bajke, basne...).

Dramska djela su ona koja su pisana da bi se izvodila na pozornici. Zato se i pišu tako da se napiše ime lika i ono što će lik govoriti na pozornici. U zagradi se katkad dodaju poneke upute glumcima ili redatelju koje nazivamo *didaskalije*. Razgovor likova u dramskim djelima nazivamo **dijalog**, a kada je lik sam na pozornici i glasno razmišlja, to zovemo **monolog**.

U **liriku** ubrajamo lirske pjesme. U njima pjesnik iznosi svoje dojmove, **osjećaje** o domovini, prirodi, ljubavi, siromaštvu... Pjesnik **slikovito**, pjesnički prenosi svoje dojmove u pjesmu.

Ta su djela obično kratka i pisana u stihovima. U njima pjesnici često paze i na sitnice, npr. koje će samoglasnike ili suglasnike namjerno ponavljati radi ljepšeg zvuka, koliko će slogova imati koji stih, paze na rimu... Sve to stvara **ritam** pjesme. U lirici pisci dosta brinu o zvuku glasova i riječi pa je lirika i dobila ime prema glazbalu – liri.)

Što je najvažnije za lijep ritam?

Najvažnije pravilnosti su: RIMA I JEDNAK BROJ SLOGOVA U STIHOVIMA.

Što je stih? (Stih je redak u pjesmi.)

Kako zovemo stih od pet slogova, od šest, sedam ...? (Peterac, šesterac...)

Kako zovemo pisanje u rečenicama – onakvo kakvo je u romanima, u udžbeniku iz povijesti, prirode itd.?
(Takav način pisanja zovemo **PROZA**.)

Koje su vrste rime? [Parna: aa bb cc, ukrštena: abab, obgrljena: abba, nagomilana: aaaaaa, isprekidana (abcb)]

Za koje pjesme kažemo da su pisane vezanim stihom, a za koje da su pisane slobodnim stihom?

(slobodnim – one koje nemaju rimu; vezanim – one koje imaju rimu)

Kako zovemo strofe od dva, tri, četiri i pet stihova?

(1 – monostih, 2 – dvostih/distih, 3 – trostih/tercina, 4 – četverostih/katren/kvartina 5 – peterostih/kvintina...)

Što su to PJESNIČKE SLIKE? (To su pjesnikova opažanja doživljena raznim osjetilima i prenesena u pjesmu riječima. Mogu biti: vidne/vizualne, slušne/akustične/auditivne, mirisne/olfaktivne, dodirne/taktilne i okusne/gustativne.)

Što je tema? (Tema je ono o čemu djelo govori.)

Što je motiv? (Dva značenja: motiv je manji dio teme, tj. podtema; motiv je poticaj na pisanje – inspiracija.)

Lirske pjesme dijelimo na razne vrste. Dijelimo ih po temi o kojoj govore na: domoljubne, ljubavne, pejzažne, socijalne, misaone (refleksivne), duhovne (religiozne) itd.

Koje pjesme nazivamo pejzažnima? (Pejzažnima nazivamo pjesme koje opisuju krajolik, prirodu.)

Što su haiku pjesme? [Kratke pjesme od tri stiha (koji najčešće imaju 5 – 7 – 5 slogova) koje najčešće govore o prirodi.]

Što znači kad kažemo za koje književno djelo da pripada dijalektnoj književnosti?

[To su književna djela koja nisu pisana standardnim jezikom, nego na nekome od hrvatskih narječja (dijalekata).]

ŠTO JE PERSONIFIKACIJA?

(To je stilski postupak kada nešto neživo dobiva osobine živoga bića. Na primjer: „Sunce se smije.“)

ŠTO JE EPITET?

To je ukrasni pridjev. Takav se pridjev po nečemu ističe: malo je neobičan, slikovit, pjesnički. Na primjer: „zlatno ljeto“, „bijesni valovi“, „slomljeno jutro“...

ŠTO JE ONOMATOPEJA?

(Kada se glasovima, tj. riječima oponašaju zvukovi iz prirode. Na primjer: „šušti lišće šumsko...“ U tim riječima se ponavlja glas š da malo podsjeti na zvuk iz prirode.)

ŠTO JE USPOREDBA?

(To je stilski postupak kada se po kakvoj sličnosti uspoređuju dva ili više predmeta, bića, dvije ili više pojava, radnji... Za usporedbu se koriste riječi: kao, poput, nalik... Npr. „Teta Petunia izgledala je kao da je netom progutala limun.“, Brz je kao zec.)

ŠTO JE METAFORA?

(To je stilski postupak kada pisac kaže neku riječ ili skup riječi, a misli zapravo na nešto drugo, npr. *S aerodroma je poletjela čelična ptica.* Kažemo da te riječi imaju preneseno značenje. Možemo reći kao da su neke riječi zamijenjene drugim riječima na osnovi neke sličnosti.)

ŠTO JE KONTRAST? (To su riječi ili događaji koji se ističu po suprotnosti, npr. dan – noć; u blatnim seljačkim čizmama i haljini majka je došla u svijetao, uređen grad, blještav od sunca nakon kiše...)

ŠTO SU ASONANCA I ALITERACIJA? (Asonanca je ponavljanje istih samoglasnika, a aliteracija je ponavljanje istih suglasnika.)

ŠTO JE ALEGORIJA? (Stilski postupak kad cijelo djelo ima preneseno značenje. Pisac, govoreći jedno, cijelo vrijeme misli na nešto drugo. Npr. *Galeb Jonathan Livingstone, basne su alegorične.*)

Što je licentia poetica, tj. kad pisci namjerno ne poštuju pravopis i pravila standardnog jezika radi ljepšeg izražavanja? PJESNIČKA SLOBODA.